

جەستەم ھى خۆمە

پەرتووكى مندالان

دەزگای ژيان بۆ مافەكانى مروّف

جەستەم ھى خۆمە

پەرتووكى مندالان
دەزگاي ژيان بۆ مافەكانى مروّف

ناوی پەرتووک: جەستەم هی خۆمه
هاوپۆل: مندالان
ئامادەکردنەوهی بە کوردی: دەزگای ژیان بۆ مافەکانی مرۆف
دیزاین و دارشتنەوهی: دیلمان محمد کریم
وینەکان: تیۆ نۆن
نوسینی: کارمەندانی پرۆفامیلیا - دارمشتاد
(ورزولا هاگیدۆم، گودرون دیدریش، مارتینا نۆیکیرش _ زایبەرت)

چاپی یەكەم
۲۰۱۴

دەزگای ژیان بۆ مافەکانی مرۆف
Jiyan Foundation for Human Rights
www.jiyan-foundation.org

دهزگای ژیان بۆ مافه‌کانی مرۆف

ئیمه ریکخراویکین مه‌به‌ستمان قازانجی دارایی نییه، گرنگی ده‌دهین به قوربانینیانی ئەشکه‌نجه، ده‌ستدریژی، توندوتیژی له کوردستان و عێراقدا. هه‌ولده‌دهین که‌سایه‌تییه‌کی به‌هیز بۆ ئەو که‌سانه‌ بگه‌رینینه‌وه، که له توندوتیژی و ئەشکه‌نجه‌دان رزگاریان بووه، یاخود پیشیلکاری به‌رامبه‌ر مافه‌کانیان کراوه، له‌ریگه‌ی پیشکه‌شکردنی هاوکاری پزیشکی، ده‌روونی، کۆمه‌لایه‌تی، یاسایی بی به‌رامبه‌ر. کارده‌که‌ین بۆ هۆشیارکردنه‌وه‌ی کۆمه‌ل ده‌رباره‌ی ئازار و پێویستییه‌کانی قوربانینیان و مافه‌کانیان، پشتگیری له مافه‌کانیان ده‌که‌ین.

خوازیاری ئەوه‌ین هه‌موو مندالان و هه‌رزه‌کاران و پیگه‌یشتوان ژیانیکی ئاسوده و ئارامیان هه‌بیت، دوور بن له هه‌موو جوړه توندوتیژیه‌ک. ئیمه به‌رده‌وام خزمه‌تگوزاری زیاتر پیشکه‌ش ده‌که‌ین، وه‌ک سمینار و کۆبوونه‌وه له‌گه‌ل مندالان، دایکان، باوکان، مامۆستایان، کارمه‌ندانی دامه‌زراوه کۆمه‌لایه‌تی و ده‌روونیه‌کان، له سه‌ر مافه‌کانی مندال و پێداویستییه‌کانیان، چونیتی پاراستن و مامه‌له‌کردن له‌گه‌لایاندا. هه‌موو مندالان و هه‌رزه‌کاران و پیگه‌یشتوان ده‌توانن داوی هاوکاری له تیمه‌کانمان بکه‌ن، بۆ وه‌رگرتنی چاره‌سه‌ری ده‌روونی و جه‌سته‌یی به‌بی به‌رامبه‌ر.

ده‌وک	که‌رکوک	هه‌ولێر	سلیمانی
٠٧٥٠٧٣٧٥١١١	٠٧٧٠٩٣٦١٥١٤	٠٧٥٠٨٩٢٠٠٧٩	٠٧٧١٠١٣٦١٣٧
خانکی	دۆمیز	چه‌مچه‌مال	هه‌له‌بجه
٠٧٥٠٧٢٥١٩٨٩	٠٧٥٠٣٣١٣١٨١	٠٧٧٠٠٣٥٣٣٢٢	٠٧٧٠٦٨٣٣٠٤١

دايك و باوكى بهريز...

توندوتیژی سیکی بهرامبر به مندان، بابه تیکی ههستیاره، هه میشه له گه وره کانه وه له باره ی (نه ناسراو) هه ئاگادار کراوینه ته وه، هه ندیک جار ئه و وینانه ددهینه وه به منداله کانمان، به مه بهستی ئاگادار کردنه وه و پاراستنیان له دهستدریژی سیکی، به لام ئه و ریگه یه گونجاو نییه بۆ پاریزگاری کردن و یارمه تیدانی منداله که به کار بهینریت، چونکه له و کاته دا به بی ئه وه ی بیبین، توندوتیژی دژ به منداله که ی لیده که ویتته وه. زۆر به ی توندوتیژی جهسته یی، له لایه ن ئه و که سه نزیکه کانه ی منداله که وه ئه نجام دهریت، که له خیزانه وه ناسراون یاخود هاوړی خیزانیین. له ریگه ی ئه م پهرتوکه وه دهمانه ویت هاو کارتان بین بۆ گفتوگو کردن له گه ل منداله کانتاندا، دهر باره ی توندوتیژی جهسته یی.

پیش هه موو شتیک گرنگه بۆ فیروونی منداله کان، بهرامبر به ههست و جهسته ی خویان زانیاریان هه بیته، بزانی ئاره زوویان له چی هه یه و له چی نییه. پاشان هانیان بدهین ههست و نهستی خویان دهر بپرن. پیویسته فیرو ببن بهرامبر که سانی دی، بویان هه بیته و بتوانن بلین «نا! من ئه وه م ناویت». بۆ گه وره کان مانای ئه وه یه بتوانن له ههست و هیوای منداله کان تیگه ن و قبولی بکه ن. له وهش گرنگتر ئه وه یه ئیمه ی گه وره هانی منداله کانمان بدهین، بۆ پاراستنی خویان و بهرامبر گه وره یه کی دی دا بوه ستنه وه.

دهمانه ویت له ریگه ی ئه م پهرتوکه وه هه ندیک تییینیتان بدهینی، بۆ وتووێژ کردن له گه ل منداله کانتان، پیکه وه ئه م کتیبه بخویننه وه و گفتوگوی له سه ر بکه ن، له منداله کان بپرسن چ ههستیکیان هه یه له هه ندیک بهرکه وتنی جیاوازدا، هه ولبدن بیر له ئه زموونی خوتان بکه نه وه، که چ ههستیکتان هه بووه له هه ندیک بهرکه وتندا. رینمای منداله کهت بکه، که بۆت باس بکات، هه ر کاتیک رووداویکی نه گونجاو و ناخوشتی به سه رهات.

به مندالەكەت بگەيەنە...

- دەتوانیت متمانەي پي بگەيت، پي بلي؛ (هەستی تۆ زۆر گرنگە)، دەتوانیت، کاتيک دەترسیت، بيتاقەتیت يان دلّت خۆشە، دەريبەرە.
- هەنديک بەرکەوتن بۆ هەموو مرۆفیک گرنگە، پيويستن و دەبنە هۆی هەستکردن بە دلخۆشی و ئاسوودەيي، کە پي دەگوتريت (بەرکەوتنی ئاسوودەيي).
- هەنديک بەرکەوتن ئاسايي نييە، دەبنە هۆی هەستکردن بە ئازار و مەترسي و بيزاريي، کە پي دەگوتريت (بەرکەوتنی نا ئاسوودەيي).
- هەنديک بەرکەوتنیش هەيە نە (بەرکەوتنی ئاسوودەيي) ه و نە (بەرکەوتنی نا ئاسوودەيي) ه، کە هەستی دوودلي و نامويي ليدەکە ويته وه، پي دەگوتريت (بەرکەوتنی دوو دلي).

ئەم پەرتووکە دەربارەي هەستەکان چەند بابەتيکی تيدا، باشتەر وایە مندالەکان خويان چەند حالەتيک باس بگەن بە پي جۆري بەرکەوتنەکان. بۆيان رۆون بگەيته وه، کە رەزامەندی دايک و باوکیان هەيە، کاتيک بەرامبەر گەرە بوەستن و بليّن (نا!!).

(جەستەم هی خۆمە) دەيه ويّت دوو شت بە مندالەکان بگەيه نيّت؛ درک بە هەستی خويان بگەن و نيشانی بدن، منالّ خۆی سنور دابنّي و بتوانيت وشەي (نا) بەکار بهينيّت و پشتگيريان لّي بکريت، پيويستە دايکان و باوکان پشتگيريان لّي بگەن.

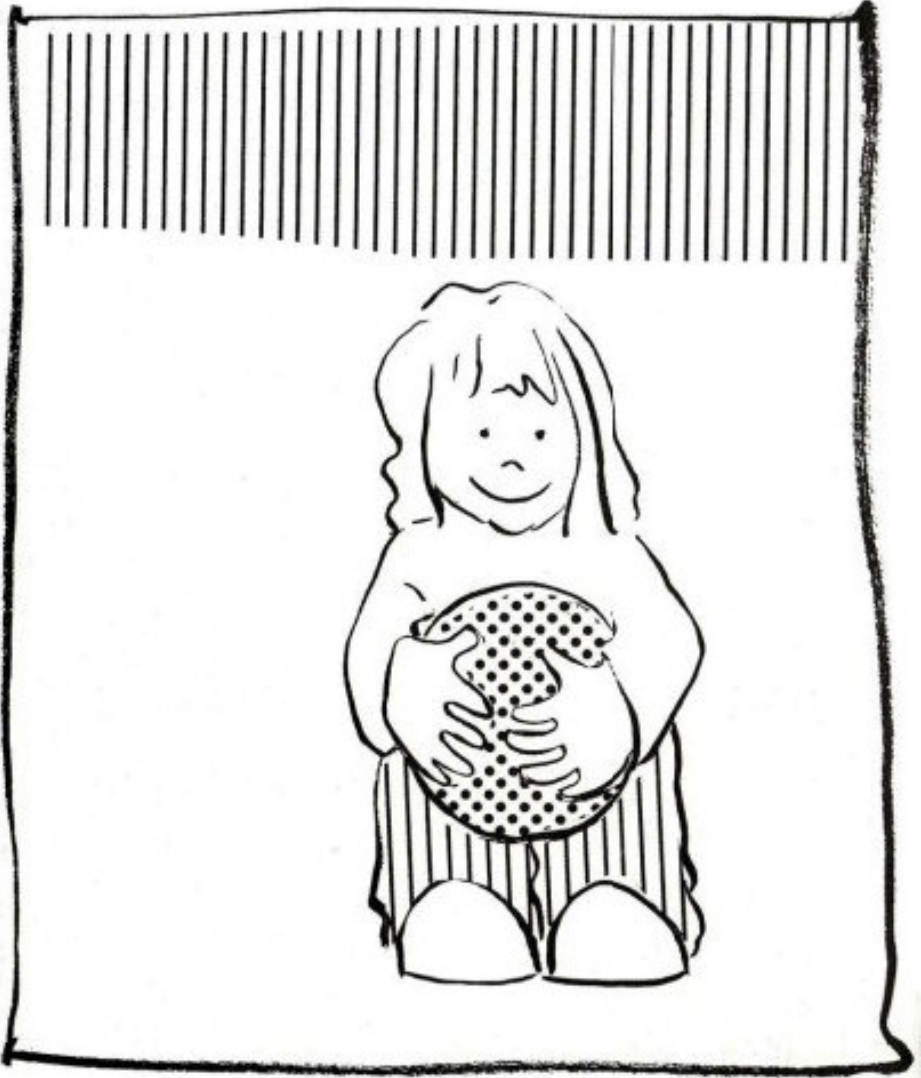
ئەم پەرتووکە بە تايبەت بۆ باخچەي مندالان و قوتابخانەي سەرەتايي کراوه، بەهيواین ئيوه و مندالەکان کاتيکی خۆش بەسەر بەرن.

من (کلارا)م و تایبه تمه ندیه کی زور باشم هه یه
جه سته م! ته نها هی خو مه

به ساوایی جهسته م شیوهیه کی دی هه بوو

کاتیگ گه وره دهیم، روخسار و جهسته م گۆرانکاریان
به سهردا دیت

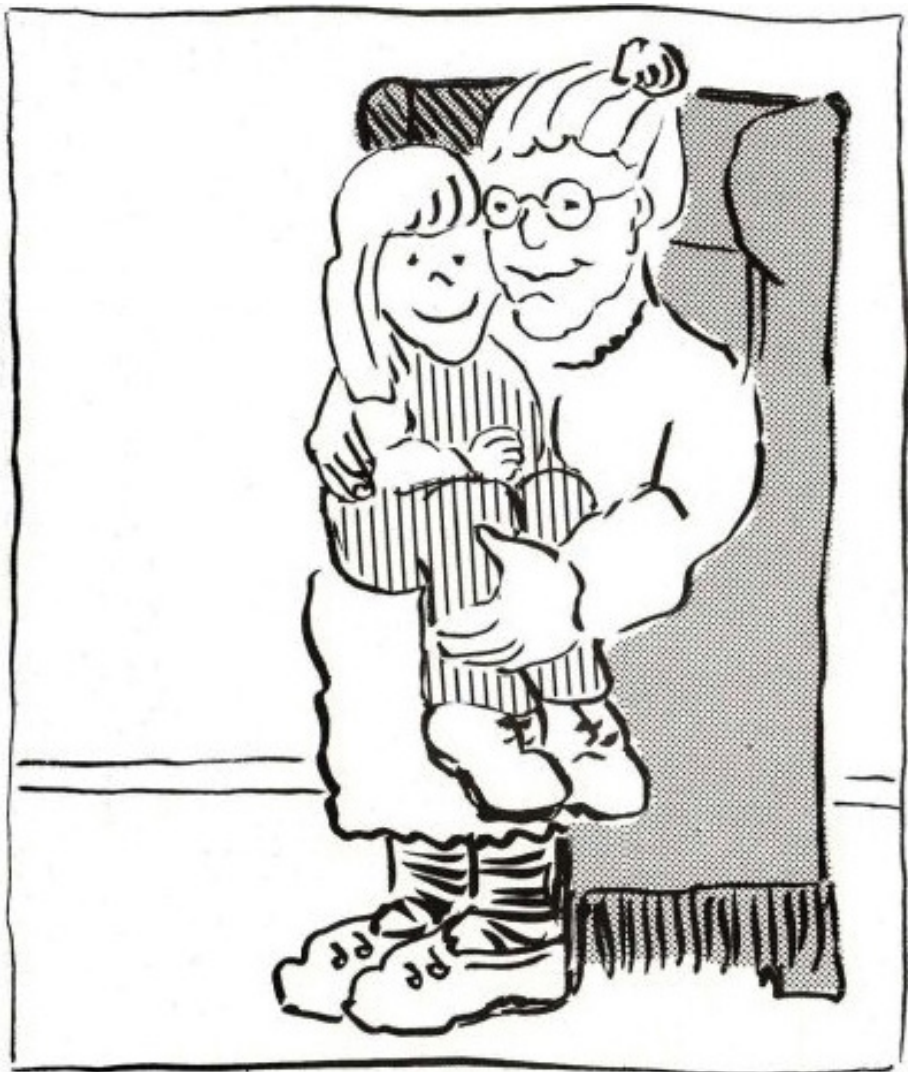
شانازی به جهستهی خومه وه دهکه م

هه نديک جار دهمه ويټ له که سيک نزيک بيمه وه،
جه سته مان بهر يه کبکه ويټ

باوكم زور نه رمونيانه، كاتيک له ئاميزم ده گريت

له ئامیژی نه نکم دا زور دل خوشم
ئیمه نزیکن له یه که وه

راگرتنی مندالیکی بچوک له سهر پییه کانی، ئاسان نییه،
ئیمه به ته واوی بهر یه ک ده که وین، کاتیک دهسته کانی
ده گرم

کاتیڭ له گهڼ ټاټورېکه مډا خټوکه ی یه ک ده دین،
زور بهر یه ک ده که وین و پیده که نین

به ریه ککه وتن شتیکی تایبه تمه نده
تهنها من بریار ددهم، که چه زده که م کی به رمبکه ویت

هه نديک جار نامه ويٲت کهس به رمبکه ويٲت

خوش نییه به لامه وه
کاتیگ که سیک به توندی ختوکه م ده دات.
من نامه ویت ختوکه م بدات

بيزار دهيم، کاتيک که سيک بيه ويٲ به زور ماچم بکات.
من هه رگيز ئه وهم نامه ويٲ

بیزار دہم، کاتیک سہ گیک بہ زمانی بملیسیتہ وہ

خۆم وهك بهندكراویك دهبینم، كاتیك كهسیك به
توندى دهمگریته باوهش.
من ئەوهم ناویت

هه رکاتیک که سیک به بی خواستی خۆم، به رم بکه ویّت،
حه ز به و بهرکه وتنه ناکه م...

پیی ده لیم، واز بیینه، ده ستم لیّمه ده،
من ئەوهم ناویّت

ئەگەر زۆرم لیبكەن باوەش بە كەسێكدا بکەم و خۆم
نەمویست،
هەرگیز ئەو كارە ناکەم

ده ليم: نامه ویت دهستی لی بدهم،
من نهو کاره ناکه م

تۆش تاقى بکه ره وه، به دهنگى به رز بلی؛
دهستم لی مه ده، من ئەوهم ناویت
من نامه ویت بهر یه ک بکه وین

زۆر خۆشه بهر يه ككه وتن،
گهر به خواستی ههردوولا بێت.
ئيوهش وا ههست ناكهن؟

ئەگەر من لەو کاتەدا ھەست بە ئاسودەیی نەکەم، ئەوا
رینگەنادەم کەس بەرمبکەوێت. دەلیم «نا!»، ئەو تەنھا
منم مافی ئەو ھەیه، بڕیار لەسەر جەستەیی خۆم بەدەم.
تۆش بۆ جەستەیی خۆت بە ھەمان شیۆ بە

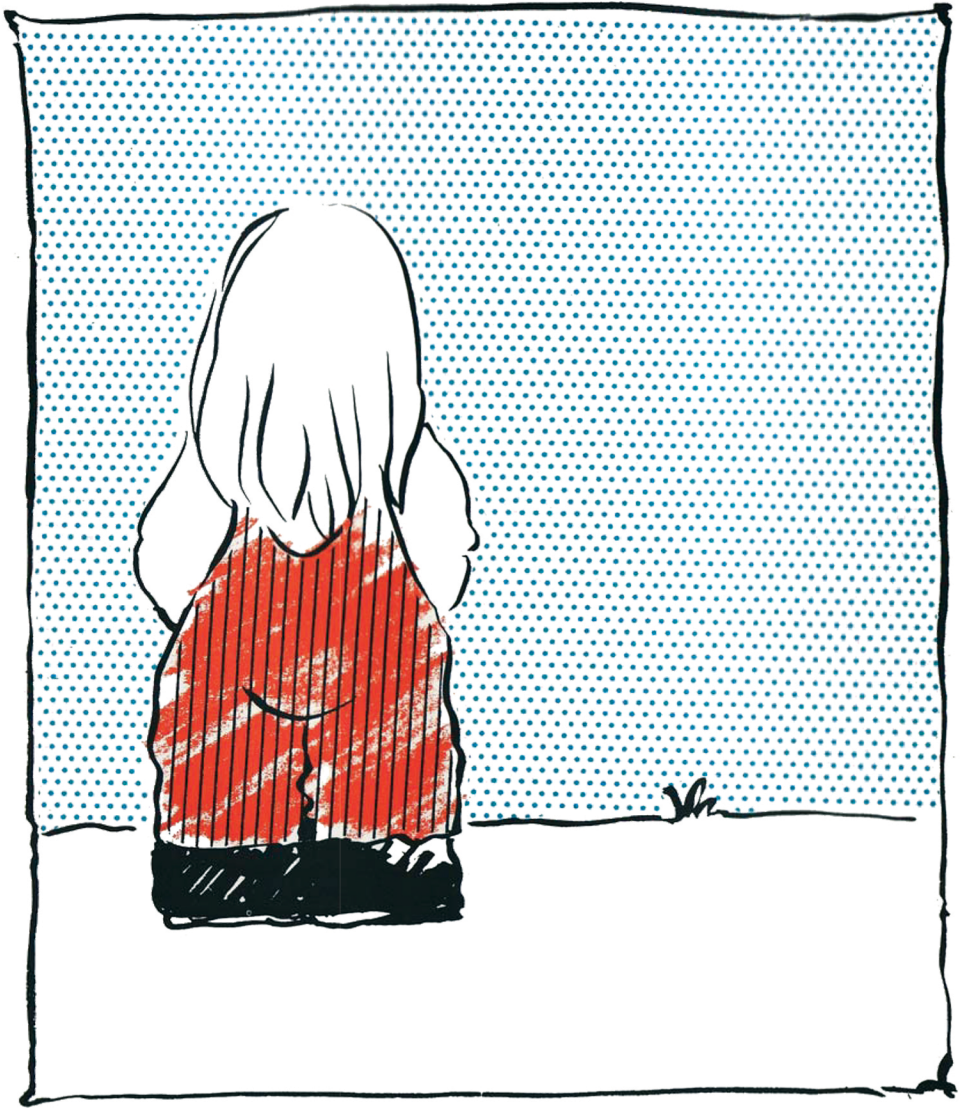

دهکریٔ پروودات، که به قسهٔ نه‌که‌ن، کاتیک ده‌لیٔت؛
(نا! ده‌ستم لی مه‌ده‌ن)

بو که‌سیک بگه‌ری، که متمانهٔ پیٔ بیٔ، یارمه‌تیت بدات
و پشتگیریٔ لی بکات

له يادت بيٽ...
جهسته تهنه هي خوٽه
ئهمه شتيكي زور تايبه تمهنده

Jiyan Foundation
for Human Rights

دهزگای ژیان بو مافه‌کانی مرؤف
مؤسسة ژیان لحقوق الإنسان